

„Leborulva áldlak, láthatatlan Istenség”

A szentáldozás földi életünk legnagyobb ajándéka

Az Oltáriszentség magunkhoz vétele földi életünk legszentebb pillanata. Katolikus hitünk Szent Titka Krisztus valóságos jelenléte a Legméltóságosabb Oltáriszentségben, akit úgy veszünk magunkhoz, mint az élet kenyerét (vö. Jn 6,48). A Trienti Zsinat az Úr teljes szentségi jelenlétét hirdeti: *„a legméltóságosabb Oltáriszentségben a kenyér és bor konszekrációja után ugyanezen érzékelhető anyagok színe alatt igazán, valóságosan és lényegileg jelen van a mi Urunk Jézus Krisztus, az igaz Isten és igaz ember”*.

Az Úr Krisztus tényleges, valóságos és lényegi jelenléte az Oltáriszentségben a szent színek feloszlásáig tart, és a még érzékelhető legkisebb részecskékre is egyaránt kiterjed. Ebből következik, hogy a szentáldozás a legkomolyabb testi és lelki előkészületet, a Szentség kezelése és magunkhoz vétele pedig legteljesebb hódolatot kívánja meg tőlünk. Az Oltáriszentséget a hívő csak súlyos bűntől mentes, felkészült lélekkel engedheti a szívébe, mindig ügyelve arra, hogy az Úr Szent Teste az Eucharishtiában a legnagyobb védelmet kapja meg. Ennek a magas követelménynek tökéletesen megfelel a katolikus Egyház tradíciójában örökölt áldozási forma, mely szerint a Legméltóságosabb Oltáriszentséget térdelve és nyelvünkre fogadjuk, miközben áldoztatótálca és áldoztatókendő segíti a pap minden mozdulata közben a Szentség védelmét.

Az utóbbi évtizedekben a szentáldozási fegyelem radikális megváltozásának vagyunk tanúi. Számos országban visszaélésként elterjedt, majd széles körben később engedélyt is kapott a kézbeáldoztatás, mint engedmény, sajnos Magyarországon is, melynek modern *gyakorlata* azonban a Szentség méltó vételét és oltalmát illető szempontoknak a legkevésbé sem felel meg. A szentáldozás helyes és kívánatos módja ugyanakkor továbbra is a térdelve, nyelvre való áldozás, melyet Szentatyánk példája nyomán nekünk is gyakorolnunk és tanítanunk is kell, engesztelő szívvel könyörögve az Úrhoz a Legméltóságosabb Oltáriszentséggel való méltatlan bánásmód és vétel által a Vele szemben elkövetett bűnökért.

A kézbeáldoztatás súlyosan sérti az Oltáriszentségben rejtező Urat

A kézbeáldoztatás során, mikor a pap a Legszentebb Oltáriszentséget az áldozó tenyerébe helyezi, a szentáldozáshoz járuló személy voltaképpen magát áldoztatja meg, hiszen Krisztus Testét a paphoz hasonlóan maga emeli a saját szájához. A Szentséget ekképpen fogadó és mozgó kezek nagyon gyakran eleve nem is tiszták. A Szent Test apró morzsái, melyhez hasonlókat a pap a kánoni ujjairól nagy gonddal köteles purifikálni, minden esetben az áldozó tenyerére és a Szentséget szájához emelő ujjaira tapadnak, amivel senki sem törődik, s így az áldozó kezének közvetítésével a szent partikulák szanaszét hullanak a földre, beletörlődnek a ruházatba, rákerülnek a templomi padra. A kézbe áldozó az Oltáriszentségnek a kezére tapadt aprócska morzsáit tovahordja, tudta nélkül kezet fog vele, széthinti a gépkocsijában, az autóbusz kapaszkodóján, s jobb nem is folytatni. A kézbeáldozó elveszíti a Szentség méltó fogadtatásának örömét és kegyelmét is: élete legszentebb pillanatát, a szentáldozást a legtöbb esetben úgy éli át, hogy az Oltáriszentséget jellemzően épp kanyarban, „menet közben” veszi magához. Ilyen körülmények között a Szent Test vételének a mindent megelőző nagyszerűsége is elhomályosul, amely a szentmiseáldozatra és az Eucharishtiára vonatkozó protestáns tévtanok elfogadásának a meleggyává válik.

A kézbeáldozás gyakorlatát téves nézetekre alapozva terjesztették el

A kézbeáldoztatás modern kori gyakorlata a II. Vatikáni Zsinat után jelent meg a világ számos pontján, eleinte közönséges visszaélésként, amelyet a Szentszék aztán utólagosan engedélyezett és szabályozott. Magyarországon a kézbeáldoztatási gyakorlat 1986-ban kapott szentszékileg jóváhagyott püspökkari engedélyt.

A Szentszék Istentiszteletek Kongregációjának korábbi titkára, *Albert Malcolm Ranjith* érsek a következő figyelemre méltó megállapítást teszi a kézbeáldozással kapcsolatban:

„A kézbeáldozás kapcsán el kell ismernünk, hogy ezt a gyakorlatot az egyes részegyházakban sietve és visszaélésként vezették be azonnal a zsinat után; ily módon megváltoztatva a korábbi évszázados gyakorlatot, az új gyakorlat pedig időközben az egész Egyházban szabállyá vált. Ezt a változást azzal az állítással akarták igazolni, mely szerint a kézbeáldozás jobban tükrözi az evangélium szellemét és az ősegyház gyakorlatát.”

Az általános érv e gyakorlat mellett, amely szerint a kézbeáldozásnak e modern módja ókeresztény gyakorlatot követ, a rendelkezésre álló patrisztikus bizonyítékok alapján teljesen igazolhatatlan. (Részletesen tudósít erről Athanasius Schneider ORC közép-ázsiai püspöknek az egyházi tradíciót messzemenően igazoló *Dominus est – az Úr az!* c. kiváló könyve, melynek magyar fordítása már elkészült. Imádkozzunk mielőbbi kiadásáért!) Az őskeresztény gyakorlat minden áron való helyes alkalmazása szerint ma a kézbeáldozónak a leborulás előzetes tiszteletadás után, jobb tenyerébe kellene fogadnia a Szentséget, s mély meghajlás közepette, ajakkal kellene fölvennie a szentostyát, nagy gonddal mintegy végignyalva a tenyér felületét, hogy semmiféle morzsát ne hagyhasson hátra. A Szentség megóvása végett igen körülményes kézbeáldozási procedúrát nem véletlenül váltotta fel a térdelve, nyelvre történő áldozás, áldoztatótálcával és áldoztatókendő használatával együtt, amely egyszerre biztosítja a Szentséggel való legmegfelelőbb gondosságot, valamint az áldozó hódolatát, és a praktikus szempontoknak is egészen megfelel. Az ősi gyakorlat elégtelen, a tradícióval összeegyeztethetetlen utánzására aligha lehet kielégítő érvet találni, ami tipikus jele annak, hogy a kézbeáldozás mai gyakorlata a modernizmus eszmei hátterére épül.

A Szentírás szerint az embernek le kell borulnia Isten színe előtt

„Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban” (Fil 2,10) – tanít bennünket Szent Pál apostol. A Szentírás egyöntetű tanúsága szerint a fölséges isteni jelenlét előtti leborulás vagy letérdelés az alázatos imádás kifejezéseként a tiszteletnek alapvető gesztusa.

Így olvassuk a Királyok első könyvében: *„Amikor aztán Salamon elimádkozta ezt az imádságot és könyörgést az Úr oltárának színe előtt – ahol az ég felé tárt kezekkel a földön térdelt, mind a két térdével – felállt és harsány hangon megáldotta Izrael egész gyülekezetét”* (1Kir 8,54–55). A király könyörgő imádsághoz felvett testtartása egyértelmű: térden áll az oltár előtt.

Ugyanez a hagyomány található az Újszövetségben is. Pétert térdre borul Jézus előtt (vö. Lk 5,8). Hasonlóképpen cselekedett Jairus, amikor arra kérte Jézust, hogy gyógyítsa meg leányát (Lk 8,41). A leprából meggyógyított samariai leborulva adott hálát az Úrnak (Lk 17,16). Máriát, Lázár testvérét, amikor Lázár életéért könyörgött (Jn 11,32). A felséges jelenlét és az isteni kinyilatkoztatás előtti leborulás ugyanezen gesztusával találkozunk mindenütt a Jelenések könyvében (Jel 5,8.14; 19,4). Szent János elbeszéli, hogy imádással borult az Úr angyalának lábai elé, amikor látta és hallotta a neki szóló kinyilatkoztatást (vö. Jel 22,8).

A legjobb módja annak, hogy kifejezzük tiszteletünket az eucharisztikus színekben előttünk álló, mérhetetlen nagysággal és szentséggel bíró Úr iránt, Péter apostol példájának a követése, aki térdre borult az Úr előtt és felkiáltott: *„Uram, menj el tőlem, mert én bűnös ember vagyok!”* (Lk 5,8)

A szentáldozással kapcsolatban nemcsak a leborulásra, hanem az Oltáriszentség nyelvre fogadására is találhatunk biblikus megfontolásokat. Ezekiel jelképesen közvetlenül a szájába kapja Isten ígét: *„Nyisd fel szádat, és edd meg azt, amit én neked adok! Erre azt láttam, hogy íme, egy kéz nyúlt felém: benne kenyértekeres volt. (...) Erre felnyitottam számat, s ő megettette*

velem azt a tekercest (...). Erre megettem azt, és olyan édes lett a számban, mint a méz." (Ez 2,8–9; 3,2–3)

Elképzelhető, hogy Krisztus az utolsó vacsorán a kenyeret minden apostolnak közvetlenül a szájába helyezte, és nem csak iskarióti Júdásnak (vö. Jn 13,26–27). A közel-keleti vidékeken ténylegesen létezett Jézus idejében egy olyan hagyományos gyakorlat, amely még ma is változatlan maradt: a ház ura saját kezűleg eteti vendégeit, oly módon, hogy szájukba helyez egy szimbolikus darabkát az ételből.

A szentáldozásban magunkhoz vesszük a testté lett Igét, amely nekünk, Isten gyermekeinek valóságos eledelünk. Amikor az Oltáriszentséghez közeledünk, emlékezetünkbe idézhetjük a 81. zsoltár 11. versét is, amelyet a zsolozsmában imádkozunk Úrnapja főünnepén: „*Csak nyisd ki szádát, és én betöltöm*”.

A konszekrált kenyér (szentostya) színei alatt valóságosan jelen levő, nemcsak Testével és Vérével, hanem istenségének fenségével is köztünk rejtőző Úr imádása a legtermészetesebb és legnyilvánvalóbb módon a térdelés vagy leborulás biblikus gesztusában fejeződik ki, melyet az Egyház tradíciója jól ismer és alkalmaz, s amelyet lelkünk java és az Oltáriszentség megóvása érdekében nekünk is követnünk kell.

A Szentek példája leborulásra és imádatra sarkall

A Szentek seregének imádságai ékes példáját adják számunkra az Oltáriszentség iránti köteles tiszteletnek. Aranyszájú Szent János, Alexandriai Szent Cirill, vagy éppen Szent Bonaventura fohászai a legszebb szavakkal is alig tudják kifejezni hódolatukat a Szentségben jelen levő Úr iránt. Gyönyörűen mutatja ezt az angyali doktor, Aquinói Szent Tamás szentáldozás előtti imája:

Mindenható, örök Isten, íme egyszülött Fiadnak, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak szentségéhez járulok. Úgy közeledem, mint szegény, egyszerű teremtmény az ég és föld Urához. Kérlek azért végtelen irgalmadra, légy kegyes betegségemet meggyógyítani, tisztátalanságomat megmosni, vakságomat megvilágítani, szegénységemet gazdagítani, hogy az angyalok Kenyerét, uralkodók Urát oly hittel vegyem magamhoz, mint az lelkem üdvösségére a leghasznosabb.

Engedd, hogy a kenyér színe alatt rejtőző kedves Fiadat, kivel most földi vándorlásomban egyesülni akarok, egykor az örökkévalóságban színről színre is megláthassam. Ki Veled és a Szentlélekkel él és uralkodik, mindörökkön örökké. Amen.

A Szentatya csak térdelve és nyelvre áldoztat

XVI. Benedek pápa következetesen példát mutat az áldoztatás *legméltóbb* formájáról: szentmiséin csak térdelve, nyelvre áldoztatja a híveket.

A pápa szertartásmestere, *Guido Marini* prelátus az Osservatore Romano újságnak 2008. június 25-én adott interjújában kijelentette, hogy a pápai miséken a jövőben az áldoztatásnak a szabályos formája, a pápa által addig is már több ízben gyakorolt, térdelve és nyelvre való áldozás lesz.

Guido Marini a következőket mondta:

"Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a kézbeáldoztatás jogilag még ma is kivételes engedélyhez kötött, mely egyes püspöki konferenciák püspökeinek adatott csak meg. A pápa eljárása arra szolgál, hogy az egész Egyház számára érvényes általános szabály törvényi erejét aláhúzza." Nagyon fontos, hogy a titok és a hódolat iránti érzéket újra felébresszük.

A nyelvre-áldozás - az áldozásnak XVI. Benedek pápa által előnyben részesített formája - *"nem csak formai dolog"*, mondta a vatikáni Istentisztelet és Szentségek Kongregáció új prefektusa, *Antonio Canizares Llovera bíboros* a "La Razón" spanyol újságnak adott interjújában.

"Mit jelent a szentostyát nyelvre fogadni? Mit jelent a Legméltóságosabb Oltáriszentség előtt letérdelni? Mit jelent a szentmisében az átváltoztatás alatt térdelni? Ezek imádást jelentenek, ezek azt jelentik, hogy elfogadjuk, hogy Jézus az Eucharishtiában valóban jelen van", mondta Canizares bíboros, prefektussá való választásáig Toledo érseke.

"Ezek tiszteletet és az Isten előtt magát földre vető ember hitének állapotát jelzik, aki tudja, hogy minden Istentől származik, és ennek tudatában elnémulva, Isten dicsőségétől, jóságától és irgalmától elkábulva érzi magát.

Ezért nem ugyanaz, ha a kezünket nyújtjuk oda és valahogyan fogadjuk a szentostyát azzal a magatartással, amikor ezt a helyzetnek megfelelő tisztelettel cselekedjük. Ezért nem mindegy, hogy állva vagy térdelve áldozunk, hiszen mind e jelek mélyebb jelentéssel bírnak. Ahova el kell jutnunk, az az embernek eme elmélyült magatartása, aki Isten előtt földre veti magát, és ez az, amit a pápa akar."

XVI. Benedek pápa a Sacramentum caritatis kezdetű apostoli buzdításában a szentáldozással kapcsolatosan maga mondja: „Magunkhoz venni a szent Eucharishtiát azt jelenti, hogy önmagunkat az imádás állapotába helyezzük Azzal szemben, Akit magunkhoz veszünk.” (Nr. 66.)

Imádkozzunk a kézbeáldoztatás gyakorlatának a megszüntetéséért!

A kézbeáldoztatásról összegzőképpen elmondhatjuk tehát, hogy annak modern kori gyakorlatát az egyes részegyházakban sietve és visszaélés-ként vezették be a II. Vatikáni Zsinat után, mely jellemzően azután kapott törvényes kereteket, hogy előzőleg széles körben elterjedt és szokássá vált. Széleskörű megjelenésének és elterjedésének a háttérében a liberalizmus és a modernizmus napjainkban tomboló eretnoksége húzódik meg.

Az ősi gyakorlat önkényes megváltoztatását igazolni kívánó állítás, mely szerint a kézbeáldozás jobban tükrözi az evangélium szellemét és az ősegyház gyakorlatát, történetileg és teológiailag nézve is igazolhatatlan. E modern kori gyakorlatban a Legméltóságosabb Oltáriszentség teljes körű megóvása ellehetetlenül: a kézbeáldozás során az áldozó tenyerére és ujjaira kerülnek a Szent Test apró morzsái, melyek aztán szétszóródnak, és méltatlan helyre kerülnek. A kézbeáldozás lehetősége direkt módon gyengíti az Eucharisztia szentségébe (különösen is a valóságos jelenléthe) és az egyházi rend szentségébe (különösen is a pap és az Oltáriszentség egyedülálló kapcsolatába) vetett hitet.

A kézbeáldoztatás a Szent Test részecskéinek elhanyagolása, semmibevétele által súlyosan sérti a kenyér színében valóságosan jelenlevő Urat, közvetlenül rombolja a valóságos jelenléthe vetett katolikus hitet, ellentmond az Egyház tradíciójának, ennek okán, mint a Szentség méltó védelmére és a tiszta katolikus hitre nézve rettenetesen kártékony gyakorlatot, a kézbeáldozást a vonatkozó engedély eltörlésével a lehető legsürgősebben meg kell szüntetni. A Szentséges Szűz Máriával, a Szent Angyalokkal és az összes Szentekkel együtt engeszteljünk buzgón a Legméltóságosabb Oltáriszentségben az Úr ellen elkövetett vétkekért, s imádkozzunk a térdelve, nyelvre áldoztatás visszatéréséért minél többen, minél többet!

Fülep Dániel, papnövendék